

มานุษยวิทยาที่รู้สึก (พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2554)

พูนสุข ชันธาโรจน์

รู้ตัวว่าชอบรู้จักชีวิตผู้คน ก็เลือกมานุษยวิทยา นอกเหนือไปจากนี้เราไม่รู้
อะไรเลย ไม่รู้ว่าต้องเตรียมตัวเพื่อให้ผ่านการคัดเลือกมาเป็นนักเรียนมานุษยวิทยา
ได้อย่างไร ไม่รู้ว่าถ้าผ่านการคัดเลือกแล้วต้องเรียนอะไร ไม่รู้ว่าต้องมาเจอใคร และ
ไม่รู้ว่าเมื่อมาที่นี่แล้วชีวิตเราจะเปลี่ยนไป อะไรก็ไม่ง่ายเหมือนเดิม

เราจะจัดการกับความรู้สึกที่เรียกว่า “อารมณ์” ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อ
พื้นที่ชีวิตในฐานะนักเรียนมานุษยวิทยาที่ทำพระจันทร์แห่งนี้ต้องเจอสิ่งเร้ามากมาย
เหลือเกิน มีช่วงเวลายากลำบากที่ต้องข้ามพ้น ตั้งแต่ช่วงสัปดาห์แรกที่ตัวเองต้อง
ปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ ตำรับตำรา และบรรยากาศทางวิชาการที่เข้มข้นเกินกว่าที่
เราคิดไว้มาก “เขาพูดอะไรกัน” เป็นคำถามที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จะมีบางช่วงที่รู้สึกหดหู่
ใจหาย กับเพื่อนร่วมชั้นที่ค่อยๆ บอกลากันไปทำอย่างอื่น ยังจำได้ดีว่าวันแรกเรามีเพื่อน
อยู่สิบกว่าคน วันสุดท้ายเรามีเพื่อนที่จับพร้อมกันสี่คน รับประทานอาหารด้วยกันแค่สามคน
และเราเป็นคน “สวยที่สุดในรุ่น” (เพราะเป็นผู้หญิงคนเดียวที่หลงเหลืออยู่) อย่างไรก็ตาม
ช่วงเวลาเหงาๆ (เพื่อนหาย) ระหว่างเรียนทำให้ค้นพบว่า การได้คบหากับเพื่อนรุ่นพี่
ต่างชั้นปี เป็นวิธีการเตรียมความพร้อมก่อนทำธีสิสได้ตัวอย่างเหลือเชื่อ

ว่ากันว่านักมานุษยวิทยาต้องมี My Village เมื่อนักเรียนมานุษยวิทยาอยากมี
My Village บ้าง สารพัดเรื่องราวก็เกิดขึ้น ชีวิตใน My Village ที่เป็นโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่
ของประเทศกับอาจารย์ที่ปรึกษาในช่วงนั้นยากที่จะบรรยายเป็นตัวหนังสือ อุปมาได้ว่า

เรากำลังเป็นนักแสดงภาพยนตร์หลากแนวทั้งแอ็คชั่น ผจญภัย ตลก ดราม่า แฟนตาซี
สยองขวัญ ระทึกขวัญ ปนโรแมนติก

ได้อะไรมาจากการเป็นนักเรียนมานุษยวิทยา? บางทีก็ยังเป็นคำถาม เราอาจ
ไม่ใช่เด็กเรียนที่เติบโตมาเป็นวิชาการสายแข็งที่น่าจับตา แต่ทุกวันนี้ก็ยังใช้วิชาความ
รู้มาทำงานวิจัยเพื่อสะท้อนแง่มุมที่หลากหลายของผู้คนที่ประสบปัญหาการเข้าถึง
ความยุติธรรมเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของรัฐ และยังมึ่งงานวิจัย
อีกหลายเรื่องในโอกาสที่กำลังจะมาถึง สำหรับเรา มานุษยวิทยาไม่ได้เป็นเพียง
องค์ความรู้ทางวิชาการ แต่เมื่อได้รู้จักและรักกับมันแล้วมานุษยวิทยาถือเป็นวิถีชีวิต
มานุษยวิทยาเปลี่ยนความรู้สึกที่เรียกว่า “ทัศนคติ” ของเราในการมองความสัมพันธ์
มองผู้คน มองเหตุการณ์ มองโลก จากคนที่ไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น เห็นอะไร
ก็เชื่อว่ามันเป็นอย่างนั้น เขาว่าอย่างนั้น เขาเล่าว่าก็เชื่อ ทุกวันนี้ชีวิตยากขึ้น เรากลาย
เป็นคนขี้สงสัย ตั้งคำถาม (จนบางครั้งเหมือนเป็นคนไม่รู้อะไรเลย) เราไม่เชื่อในสิ่งที่เห็น
เราวิพากษ์วิจารณ์ เรามีข้อมูลสำหรับถกเถียง

เอาเข้าจริง ๆ เราก็ยังไม่แน่ใจว่าคนในความสัมพันธ์อีกหลายคน จะรู้เห็น และ
เข้าใจหรือไม่ว่า สปีทฤษฎีที่ผ่านไป ณ ทำพระจันทร์ของเรานั้น เราไปทำอะไรมา...
เราจึงเปลี่ยนไป

ที่รู้สึก ณ ลำปาง